

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošiljanjem
na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrť leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravništvu v škofjsk.
poslopju (Bischofhof.)
Doležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
podaia knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo. —

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrsti-
ce, če se natiane en-
krat 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

☛ S prihodnjim mescem julijem se začne drugo polletje, zatorej prosimo p. n. naročnike „Slov. Gospodarja“, ki so samo za pol leta naročnine poslali, naj naročilo za drugo polletje o pravem času ponovijo, da se jim more list redno pošiljati. Tudi novi naročniki se sprejmejo. Do konca leta znaša naročnina 1 fl. 60 kr.; do 1. oktobra pa 80 kr. Naročnina se naj pošilja po poštnih nakaznicah.

Opravništvo „Slov. Gospodarja.“

Nevarnost prusko-nemških zgledov.

Hudo mora peči prusko kraljevsko rodbino in jenega železnega Bismarka, da se je 2krat zaporedom streljalo na kralja in cesarja Viljelma, ko so bili najminenitniši ministri vseh evropskih velevlad na poti h kongresu v Berlin, glavno mesto nove Nemčije. Nobenega teh gospodov ne more cesar v sijajnih zaslišanjih sprejeti, ker še niti jesti ne more sam; krmiti ga morajo, kakor malo dete, ker mu je zdvijan socijalist roki ob-strelil. Strahovita gnjiloba, grozni nasledki brez-verskega liberalizma izhajajo na den tako silno, tako predrzno in nevarno, da celó Bismark strmi in tava sem ter tja in išče ves iznemirjen pomočkov. Liberalni državni zbor je razpustil, nove volitve razpisal, zoper socijaliste postopa z postavami, policaji, sodnijami, toda razburjenost se množi, nevarnost raste. Vsi stanovi se kažejo raz-jedeni, celó vojaštvo socijalizma nadehneno. Cel regiment dragonarjev je zagnal glasen pošum in ropot, ko mu je lutovski duhoven par besed iz prižnice zinol zoper socijaliste. Povsod srd, so-vraštvo in upor zoper celo kraljevsko rodbino in zoper gospodstvo sebične, neverne, kulturoborne, premožne, spačene in ošabne liberalne stranke. Nemčiji žuga revolucija blizu taka, kakoršna je nesrečna Francoska pred kmalu sto leti trpela.

Pruski kralji in jihovi ministri, posebno pa Bismark, so državo odločili od Boga, od večnih resnic morale (nравnosti) in pravice. Pravo jim je bilo, kar je državni zbor sklenil in kralj potrdil. Temu se je imelo vse vklanяти, celó versko pre-

pričanje ljudi in sv. katoliška Cerkev. Zato so osnovali postave, o katerih so škofje naprej kralju rekli, da se jim ne smejo podvreči, če se nečejo pred Bogom in lastno vestjo pregrešiti. Nič ni pomagalo; postave so se osnovale, škofje, meš-niki in verniki, najzvestejši podložniki, se surovo in srdito preganjajo. Pruski kralj je sicer z po-možjo liberalcev postal nemški cesar, a ob enem liberalnej — sebi, svojej rodbini in celej državi v nesrečo in največjo nevarnost. Kajti od liberalne stranke uvedeni civilni zakon je rodbinske razmere grdo razdeval, nove brezverske šole v zvezi z razuzdanim časništvom in tiskom pa so neverstvo, novo paganstvo z vsemi njegovimi grdoboma, hudo-bijami in pregrehami začele širiti med ljudi, da je človeka lahko strah in groza. Svobodno oduševstvo pa med tem premoženje narodno kupiči v možnjah in kasah vedno menjšega števila liberalnih mogot-cev. Vsled tega je izsesavanje delavcev strašno, ubožanje ljudstva velikansko. Menjši obrtniki so ondi uničeni in sedaj grabi že v kmetski stan. Iz tega pa se rodi zavid, srd in sovraštvo ubogih do bogatih, nemaničev do posestnikov, delavcev do fabrikantov, hlapcev do gospodov, občna nezadovoljnost, upori, ubojstva in — revolucija! Tak je vselej konec in tudi drugačisen biti ne more, kder na mesto Boga postavijo brezversko državo, kder vero v Boga in Kristusa zaničujejo in zatirujejo, kder očitno in glasno po šolah in časnikih ljudem pravijo, da človek nima neumerjoče duše po božji podobi stvarjene, ampak da je le nekoliko boljše preoblečena upica (of), kder namesto vseobčne pravičnosti in svobode, naslanjajoče se na večno in božjo resnico morale in prava, vladari in gospo-dari samovolja in sila sebične stranke. Tako se je zgodilo na Francoskem, tako se godi na Nemškem in se bo godilo povsod, če se ne bodo še ob pravem času vrnili na pot, katero nam kaže Bog v naturnem pravu in pa sv. Cerkev, prava učiteljica in varhinja naturnega prava. Pri nas v Avstriji že blizu 100 let več ali menje zvesto posnemajo prusko-nemške naredbe. Toda, če se ne motimo, še hvala Bogu, nismo tako daleč v socijalistične

zadrege in teh uzroke in pogoje zašli, kakor na Nemškem. Vendar slednji čas je, da spregledamo in posnemanje teh nevarnih zgledov popolnem odpravimo. Neverstvo, spridenost, oderušstvo, ubošstvo je že itak veliko. Bog nas varuj tukaj vsakega nadaljšnjega napredovanja!

Gospodarske stvari.

O varstvu gozda.

II. Skušnje so v gozdnatih pokrajinah dokazale, da tu večkrat dežuje in da dež ni tako silovit, kakor v golih krajih. Tudi hude ure, blisk in tresk nemajo v gozdnatih krajih toliko moči, kajti šume so ondi nekaki strelovodi. In ker naši studenci, potoki in reke svojo vodo le iz zraka dobivajo, ker dež in sneg morata prej v zemlji prodreti in se potem kot studenci iz nje zopet prikazujeta, zato je pod gozdnatimi gorami in hribi veliko več in močnejših studencev, nego pod golim hribovjem, o čemur so se učenjaki in strokovnjaki na večih krajih zemlje prepričali, primerjajé studence pod gozdnatim hribovjem in pod posekanim in ogoljenimi strminami. Po raznih krajih so učenjaki različne reke opazovali in našli, da je v njih strugah pred tolikim in tolikim časom veliko več vode bilo, nego sedaj, ko se je po višinah, iz katerih se voda v nje odceja, veliko lesovja posekalo. A še večjo korist nam daje gozd, kateri v obče le malo obdelovanja potrebuje. Polje se mora n. pr. gnojiti, t. j. dodajati mu, kar se mu je odvzelo; gozd pa n. pr. se sam gnoji z lastnim listjem in dela okoli svojih korenin debelo in dobro odejo. To odejo pa drevje tudi dobro čuva in ne dopušča, da bi jo veter ali dež odvezel. Na golo višavo lije dež ter seboj drvi rodovitno zemljo po rekah v morje in v nižave, kjer nje je itak že obilo naknpičene. V gozdu pa zabranjuje listje dreves kapljice, da ne prileté z vso silo in naravnost na zemljo, a na tleh pa združujó korenine in mala zelišča, da voda koristne zemlje odnesti ne more. Če posekamo gozdnati breg, dobimo res za les nekaj novcev; ali novei so sklizki, kmalu nam iz rok izmuznejo. Dobimo pa tudi na mesto gozda, nekaj rodovitne zemlje; ali tudi ta je polzka; piha močni veter, in jo po malem odnaša; začne liti huda ploha in v malih urah nam odnese voda v nižave cele kose drage zemlje in nam so — to velja le sicer v nekaterih krajih — ostale prazne skale, brez zemlje, brez drevja, brez vsega zelenja. V goratih krajih se dogodé večkrat posipi, da se zemlja z brega navzdol vdere; a to se dogodi le v brezgozdnih krajih; in le v teh krajih so silno nevarni snežni plazovi. Primerjajmo golo deželó, n. pr. Dalmacijo, kjer so prvotno gotovo tudi gozdje bili, z našo še dovolj gozdnato štajersko deželó. V Dalmaciji je samo 26% rodovitne zemlje, 22% nizkega lesovja in 48% golih, kamenitih pašnikov in 4% pa čisto

golih skal. Na Štajerskem pa, katera dežela leži dosta višje nad morjem, je 31% rodovitne zemlje, 15% pašnikov in 46% gozdov. Zavoljo tega pa je pri nas veliko boljše blagostanje, kar se vidi na številu domače živine. Na 1 kvadratno miljo pride pri nas 147 konj, v Dalmaciji 95, goved pri nas 1470, v Dalmaciji 495, svinj pri nas 1190, v Dalmaciji pa 182. Seveda je nasproti temu tam dalj veliko ovac in koz, ali to so le malenkostna odškodnina za našo drugo lepo živino. In teh boljših razmer so vzrok naši obilni gozdi, katere nam je iz mnogih vzrokov čuvati. Ako iz naših krajev gozde iztrebimo, spodimo s tem tudi vse koristne naše pevce, ki nam toliko požrešnih žužkov pokončajo. Zato varujte — če tudi vse te besede za razmere spodnje-štajerske, posebno ljutomerske niso veljavne — šume pred neprevidno sekačo sekuro, varujte jih pred raznimi brošči, varujte jih pred ognjem. Tudi preveliko stelje šumi ne jemati, kajti listje je njeni gnoj. Na vašem ognjišču naj ne gori večni plamen, in svojih peči ne kurite tako, kakor bi noč in dan, po leti in po zimi v njih kruh pekli. Namesto plotov iz blanj in kolov pa si delajte žive plotove, kateri so boljši, ceneji in koristnejši. V njih vam guezdijo ptiči in od njih dobivate tudi nastelj! Lapajnc.

Kako naj ravna čebelorejec z panji po Dzierzonovi osnovi.

IV. Dz. panju z staro žletno ali pa slabo matico se tudi prav lahko pomaga, toda le tako, da se stara matica vjame in odstrani; sicer bi čebele druge matice ne sprejele, in tudi ne mlade iz nastavljene zalege ne izgojile; če pa ima brezmatični panj zalego ležečo čebelo, si čebele iz nastavljene zalege tudi ne izgojijo matice, temveč nastavljeno matično zibelko raztrgajo in tudi pridjane oplojene matice nočejo sprejeti. Takim čebelam z čebelo, ki leže zalego ali jajca nosi, se mora nagloma pomagati z tem, da se jim da oplojena matica, toda v posebni matični izgojilnici (Weiselburg). Čebele potem same zamorijo čebelo, ki jim je jajca legla; ali če se ne more v taki posebni matični izgojilnici matica pridjati, naj se iz dveh ali več panjev, ki imajo stare matice, prav mlade čebelice v številu od 3000—4000 skupaj v eno škatlo spravijo (zgrnejo), v kateri je pripravljen sat medu z odprtimi celicami. Tu se čebelice pusté tako dolgo, da so se medu dovolj nasrkale. Zdj se v ravno tej škatli skupaj na en kup stresejo, potem se vržejo na en mah v brezmatični panj, ki se je poprej pošteno podkadil; obojne čebele so zdaj vse zmešane in si ne storijo nič zalega. Te čebele, vzete iz panjev z oplojenimi maticami, umorijo tudi napačno mater, zalego ležečo čebelo. 11. Panji po Dz. napravljeni se prav lahko združijo, če so slabi, med saboj ali pa z močnejšimi, in ni jih treba, kakor se povsod pri panjih z nepr. sati godi, z žvepljenjem moriti. Če hočeš, posebno v jeseni, kateri koli panj odstraniti, ti ni treba čebelic po-